

Halsband of tuig?

Fysiotherapeut verkiest halsband

Tekst en foto's: Suzanne Rhebergen

Introfoto: Shutterstock

Tuig moet, halsband is écht fout. Of ... toch niet? Kan jij het nog volgen? In ons vorige nummer was osteopaat Martine Burgers tijdens het HIC, waarvan wij verslag deden, al wat genuanceerder. Dit keer de duidelijke mening van fysiotherapeut Victor Hoogma, waar Suzanne Rhebergen vaste klant is.

Op de vloer ligt een verzameling tuigen, halsbanden en hoofdhalsters. Van het geld had ik een leuke reis kunnen maken. Was er nergens een aanlijnplicht, dan was dit allemaal niet nodig en als je het de hond vraagt, hoeft het ook allemaal niet. Sinds ik Troy heb, is het me opgevallen dat de voorkeur in hondenland is verschoven naar een tuig. Voor praktijkspeuren, en uiteindelijk ook het

uitlaten, kocht ik van alles: een tuig van K9-JULI-US, een van Perfect fit, een handgemaakt anti-ontsnappingstuig, tot uiteindelijk een op maat gemaakt tuig. Het leek vaak de oplossing maar was het steeds niet echt. Zodra Troy in het tuigje hing bij het speuren, verschoof het zo dat het toch op zijn strot leek te drukken, met bijbehorend gerochel tot gevolg. Het is een bekend probleem;

het is moeilijk een geschikt tuig te vinden voor een Pyreneese herdershond.

Een recente vraag over tuigen in een Facebook-groep over tuigen, motiveerde mij om dit artikel te schrijven. Er zijn vele bronnen te vinden over dit onderwerp. Aan de gedragsmatige kant van het verhaal kan ik ook nog een artikel wijden, maar dat bewaar ik voor later.

Geen fan

Een aantal jaar geleden, bij een nascholing, vroeg ik veterinaire neuroloog Paul Mandigers hoe vaak hij honden zag met aandoeningen die te maken hadden met het dragen van een halsband. Zijn antwoord: 'Null!' Hondenland was ernstig verdeeld over tuig of halsband en dat is nog steeds zo. Er wordt weinig naar elkaar geluisterd en niet naar verbindende nuances gezocht; dit kenmerkt veel debatten in hondenland. Als iemand voor een halsband kiest, wordt die persoon op zijn minst af en toe een beetje scheef aangekeken. Sommige hondenscholen eisen zelfs dat je een goed passend tuig aanschaft voor je op cursus mag komen.

Victor Hoogma

Sinds bij Troy een rughernia werd ontdekt, ben ik vaste klant bij humaan en dierfysiotherapeut Victor Hoogma. Dankzij hem heeft Troy nooit een herniaoperatie nodig gehad. Victor is geen fan

van tuigjes. Hij ziet honden liever aan een brede halsband. Ik ben voorstander van angst-, pijn- en intimidatievrij trainen en vind het belangrijk dat hulpmiddelen die ik inzet dat reflecteren. Een tuig ziet er vriendelijk uit.

De visie van Victor Hoogma wijkt af van wat ik verder aan informatie vond. Na de behandeling van Troy was hij zo aardig om de tijd te nemen voor zijn uitgebreide verhaal over tuigen en halsbanden. Het is wel wat technisch, maar na het lezen kun je zelf hopelijk beter beslissen waar je voor kiest.

De **HOND** heeft een bolstaande 'KARPERRUG'

De wervelkolom

Victor: 'Mensen kiezen voor een tuig omdat ze denken dat de nek door een halsband te veel belast wordt. Ze zijn bang dat de hond een nekhernia krijgt als ze de hond aan een halsband uitlaten. Elke vorm van tuig, Y-tuig, H-tuig, zorgt ervoor dat de schouderfunctie tot 40 procent beperkt wordt. De rugfunctie, de strekking van de borstwervelkolom, wordt beperkt in de strekking en draaiing. De hond heeft een bolstaande 'karperrug'. De riem staat altijd in een kwetsbare positie ten opzichte van de lage borstwervels. Dit is zeker zo bij puppy's en jonge opgroeiende honden.

Puppy's bewegen alle kanten op en die borstwervelkolom gaat direct in een karperrug staan in plaats van te strekken. De spieren ontwikkelen zich niet meer en er ontstaat bewegingsbeperking. Juist het krachtmoment, de interne druk die de meeste hernia's veroorzaakt, verplaatst zich naar de laatste nekwervels en de laatste borstwervel. Op de lage rug komt veel meer druk te staan. Als dat lang duurt, krijg je problemen met de tussenwervels. Het skelet kan zich zo niet normaal ontwikkelen.'

De poten moeten bewegen!

'De voorpoot moet zich maximaal kunnen strekken. Als de linkervoorpoot zich strekt, moet rechtsachter de volgende beweging zijn. Dat kan niet meer als de borstwervelkolom in een karper

staat, in een bolling. Gevolg is dat al die spiergroepen die de rug moeten strekken en stabiliseren, hun kracht verliezen. Sterker nog, een aantal spiergroepen verkort zich dusdanig dat ze in deze stand blijven, bijvoorbeeld de brede rugspier (latissimus dorsi) die verkort.

Er zijn wel uitzonderingen, bijvoorbeeld bij een vergrote schildklier of het Wobbler-syndroom, onstabiele nekwerfels omdat ze daadwerkelijk geen banden hebben. Dit komt bijvoorbeeld voor bij Rottweilers en Dobermanns.

Het is ongelooflijk hoeveel honden in de ontwikkeling worden geforceerd door tuigjes, die ook nog veel te strak zitten. Halsbanden die twee à drie werfels overlappen zijn beter, stelt Victor. De hond moet natuurlijk vooral worden geleerd aan de slappe lijn te lopen.

Als een tuig echt moet

Hoe zit dat als honden worden ingezet in mantrailing of speuren en echt in het tuig hangen? Victor: 'De meeste mensen die deze sporten doen, gaan zo bewust met hun honden om dat die daarnaast voldoende bewegingsvrijheid hebben. Het is geen probleem als een hond een tuig om heeft bij sport of in de auto, maar als je structureel een hond in zo'n tuig hebt dan kan dat met een maand of acht tot gevolg hebben dat je bij de dierenarts staat of bij de fysio.'

*Als je dat zou **MOETEN** doen, is er meer aan de **HAND***

Ontwrichten

'In een onderzoek onder de MRI is te zien dat bij druk op de halsband, de spieren aantrekken om de nek te stabiliseren. Als je echt een wervel wilt ontwrichten, moet je behoorlijk veel kracht zetten: alsof een auto er met veertig kilometer per uur tegenaan knalt.

Het bestaat niet dat je een wervel recht moet zetten. Als je dat zou moeten doen, is er meer aan de hand. Dan is die wervel ontwricht en heb je een groter probleem dan alleen maar rechtzetten. Een wervel uit de kom trekken, daar moet je heel wat voor doen en veel kracht bij zetten, zeker bij een nek-wervel.'

Victor is er ernstig op tegen om standaard een tuig aan te raden en snapt niet hoe sommige fysiotherapeuten dit bij voorbaat kunnen aanbevelen. 'Dan hebben ze hun vak niet helemaal goed begrepen.' 'Je verandert de hele belasting, de hele biomechanica van die wervelkolom, zeker gedurende de groei. Het is de regel: bot groeit in de richting van trek en druk. Als je in de groei bent, komen er verkeerde druk- en trekkrachten op, zeker tegenwoordig nu honden per maand dat ze oud zijn "maar 5 minuten mogen lopen". Met een tuigje ben je dan heel slecht bezig.'

Bewegen!

'Je hond kan gewoon rennen totdat ie moe is, je moet alleen goed kijken naar de hond en daar ontbreekt het vaak aan. Bewegingsadviezen worden vaak gegeven omdat een rasvereniging of fokker zich in wil dekken. Maar een hond moet vrij kunnen bewegen, hoe meer hij beweegt op allerlei manieren, hoe beter zijn coördinatie wordt.' Het is net als met spelende kinderen. Hoe meer ze bewegen, hoe meer ze spelen en op hun neus gaan, hoe beter hun coördinatie wordt.

Een aantal organisaties voor hulphonden komt met de honden bij Victor. Die honden moesten voorheen in een tuig met trainen. 'Sinds ze van het tuig af zijn, komen problemen met karper-ruggen tijdens de groei steeds minder voor. Ze hebben wel een tuigje om, een los flapje om te laten zien dat ze een hulphond zijn of in opleiding zijn, maar zitten aan de riem, aan de halsband. Sinds dat zo is, zijn we een stuk opgeschoten qua fysiek', vertelt Victor.

*Een hond moet **VRIJ** kunnen **BEWEGEN***

Medische uitleg

'Alles wat te veel moet buigen, wordt meer belast. Er komt meer druk op de tussenwervelschijf. Die moet open kunnen staan, want in strekking is hij doorbloed, in de buiging wordt bloed afgeknepen. Continu onder druk staan is een van de redenen waarom er hernia's ontstaan, want dan klappt hij een keer.

Troy

Ook kan spondylose aan de onderkant ontstaan. Die spondylose zie je heel specifiek op een aantal punten. Vroeger had je helemaal geen spondylose op de middelste borstwervels (t6, t7, t8). Met die tuigjes zie je bij honden van 18 maanden op röntgenfoto's al spondylosehaakjes – omdat ze zo bol staan.

Ander voorbeeld. Iedereen kent wel die achillespees die niet loodrecht op het hielbeen staat. Als die niet loodrecht staat, krijg je een knobbel op je hielbeen. Waarom daar bot wordt aangemaakt?

Om de kracht van de achillespees op te vangen. Hetzelfde geldt bij de wervelkolom'. Op röntgenfoto's kan Victor die treklijnen aardig aflezen.

In grote lijnen: een tuigje beperkt de schouderfunctie. Die schouderfunctie moet naar maximale strekking. Als die niet naar maximale strekking gaat, dan gaan de schouders uitwijken, de wervelkolom komt krom te staan, de houdingspijlen, de skeletspieren die het lijf tegen de zwaartekracht in omhoog moeten houden, verkorten allemaal. De hond komt in de buigstand terecht. Wat heb je dan? Juist, herniabeelden op die zwakke plekken, op de top van de krommingen.

'Als je vragen hebt, mag ik (Suzanne) je naar Victor verwijzen. Als je zijn verhaal wilt bestrijden, neem dan contact met hem op. Vraag je wel af: heb ik voldoende medische achtergrondkennis en weet ik hoe het bewegingsapparaat werkt?' Suzanne Rhebergen, hondengedragstherapeut. ■